

AANVRAAG ACTUALITEIT TATA STEEL

De fracties Partij voor de Dieren en JA21 vragen voor de Statenvergadering van 4 maart 2024 een actualiteitendebat aan over het op 28 februari 2024 openbaar gemaakte rapport van de Expertgroep Gezondheid over Tata Steel¹.

Inleiding

Expertgroep

De Expertgroep Gezondheid IJmond is eind vorig jaar ingesteld door de staatssecretaris van I&W om advies te geven over de gezondheidseffecten van Tata Steel en de vergroeningsplannen. De groep bestaat uit deskundigen op het gebied van onder meer milieuchemie, toxicologie, buitenluchtvervuiling, gezondheidsrecht en geneeskunde. Het advies is donderdag 28 februari '24 openbaar gemaakt. Het advies is duidelijk: zet gezondheid omwonenden op één nu en tijdens verduurzaming Tata.

Gezondheidsschade erger dan gedacht

De experts zijn van oordeel dat het werkelijke effect van Tata Steel op de gezondheid van de omwonenden wordt onderschat in het onlangs verschenen 'Proof of Concept'-rapport van het RIVM. Zo is de (hogere) uitstoot uit het verleden niet meegerekend door het RIVM. Het RIVM houdt geen rekening met de stapeling van gezondheidsrisico's. Bepaalde gezondheidsaspecten blijven onbelicht, zoals depressieve klachten als gevolg van blootstelling aan geluid. Ook ontbreken belangrijke gezondheidseffecten zoals het effect van fijnstof en stikstofdioxide op vroeggeboorte, een laag geboortegewicht, een verminderde longfunctie, niet-fatale hartaanvallen en diabetes type 2. En in de Kookgasfabrieken komen Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) vrij die al in lage concentraties schadelijk kunnen zijn, maar die niet in het gebruikte model zijn opgenomen.

Bevestiging

De experts bevestigen wat de Partij voor de Dieren, JA21 en omwonenden van Tata Steel al jarenlang zeggen.

- Tata Steel en de overheid doen onvoldoende en kunnen meer doen: Net als de Onderzoeksraad voor Veiligheid een jaar geleden, concludeert de Expertgroep dat er in de afgelopen 50 jaar onvoldoende aandacht is geweest voor de gezondheid van de omwonenden van Tata Steel. Wetgeving biedt wel degelijk mogelijkheden om gezondheid meer te laten meewegen bij vergunningverlening (o.a. via het voorzorgprincipe, de Omgevingswet, internationaal). De overheid kan strengere regels opstellen voor het bedrijf en moet die ook handhaven.
- Metingen zijn niet op orde: Wat de precieze effecten zijn van Roadmap plus en de Groen Staal plannen, is voor de expertgroep tot nu toe lastig te achterhalen. In de milieujaarverslagen, op de website en in de brieven aan het Ministerie worden veelal percentages vermeld, terwijl het essentieel is ook de absolute meetwaarden te kennen. Er is bovendien nu geen onderscheid te maken tussen wat er feitelijk is gemeten en wat verwachtingen zijn. Meer transparantie is hier noodzakelijk door (naast percentages) absolute cijfers te gebruiken en meetmethoden en -gegevens (openbaar) te delen en verifieerbaar te laten zijn. Een alternatieve optie is om het meten te laten uitvoeren door een instituut dat volledig onafhankelijk is van Tata Steel.

¹ [Gezondheid en milieu | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)

- Het meest vervuilende onderdeel, de kookgasfabriek 2, moet veel eerder dan 2029 dicht. De experts pleiten ervoor om vanuit gezondheidsperspectief (o.a. kankerverwekkende PAK's) alles op alles te zetten om deze fabriek (veel) eerder of fasegewijs te sluiten.

Gezondheidseffecten meten

De Expertgroep raadt aan dat Tata Steel om vergunningen te krijgen voor de bouw van hun nieuwe fabriek niet alleen een Milieu Effect Rapportage (MER) moet opstellen, maar ook een Gezondheids Effect Rapportage (GER). Hierin zal o.a. aandacht moeten worden besteed aan de absolute uitstoot van schadelijke stoffen (waaronder stikstofdioxide, (ultra)fijn stof, PAK's, dioxines) en factoren zoals geluidsoverlast en hun effecten op de gezondheid. De GER zal daarbij ook aandacht moeten besteden aan de verwachte gezondheidseffecten van het Roadmap plus-programma en de Heracless Groen Staal plannen.

Spoedeisendheid

De conclusie van de gezondheidsexperts dat de gezondheidseffecten van Tata Steel in het 'Proof of Concept-rapport van het RIVM nog onderschat worden en de oproep van de Expertgroep Gezondheid IJmond om ook op korte termijn maatregelen te nemen omtrent metingen en de sluiting van de Kookgasfabriek 2, is de reden voor het aanvragen van een Actualiteit. Daarnaast loopt de termijn voor het indienen van een zienswijze op de Concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau tot 12 maart. In deze concept-NRD staat geen in het MER te onderzoeken variant die omwonenden hebben aangedragen, waarbij gezondheid zwaar meeweegt. Zeker nu dit rapport is verschenen, willen wij GS oproepen om de ODNZKG te verzoeken aan de voorliggende c-NRD extra kaders en varianten toe te voegen, omdat gezondheid en scenario's waarin de gezondheid een hoge prioriteit heeft ontbreken. Scenario's waarin de gezondheid een hoge prioriteit heeft moeten worden toegevoegd aan de Notitie Reikwijdte en Detailniveau, zodat deze uitgewerkt kunnen worden in de MER of een GER.

Punten voor het debat

Wij vragen aan PS om GS op te roepen:

- nog meer werk te maken van het zoeken naar mogelijkheden voor het intrekken van de vergunning kookgasfabriek2, nu er weer een rapport is dat daarvoor pleit en de bevindingen in dit advies daarbij te betrekken;
- maximaal te focussen op handhaving op rauwe kooks (kgf2), de OD te verzoeken meer handhavingverzoeken op te volgen en camerabeelden niet binnen drie weken te wissen;
- in te zetten op meer zelf in de hand krijgen van metingen, om minder afhankelijk te zijn van Tata Steel voor relevante data;
- meer uitgebreid en fijnmazig te meten, met eigen camera's op het terrein van Tata Steel;
- een nulmeting af te dwingen over het hele terrein, omdat de data met betrekking tot de emissies van Tata nog altijd incompleet en incorrect zijn.
- er op in te zetten om parallel aan de MER Tata Steel een GER te laten opstellen

Jaap Hollebeek

Kelly Uiterwijk

Partij voor de Dieren

JA21

